

Ewa Marczak, Jerzy Gąsowski, Agnieszka Żelechowska

Podebłocie, st. 1 - grodzisko, gm.
Trojanów, woj. siedleckie, AZP 69-73/-

Informator Archeologiczny : badania 29, 101-102

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

żu ślad osadnictwa z wczesnej epoki żelaza, związany być może z eksploatacją rzeki lub z pozyskiwaniem gliny.

Zwraca uwagę brak materiału zabytkowego z okresu wczesnego średniowiecza, co koresponduje częściowo z wynikami badań W. Szymańskiego w 1966 r. Ceramikę XII-wieczną odkrył on tylko na majdanie gródka, natomiast w nawarstwieniach wału głównego wystąpiły wyłącznie ułamki naczyń starożytnych. Wydaje się, że pomimo określonego kontekstu źródłowego dodatkowe umocnienia grodu badane w 1995 r. należy połączyć chronologicznie i funkcjonalnie z zasadniczym, XII-wiecznym trzonem warowni. Wniosek taki z jednej strony znajduje uzasadnienie w analizie morfologicznej stanowiska, z drugiej zaś opiera się na stwierdzeniu wyraźnych podobieństw w budowie wałów głównego i zewnętrznego. Ostatecznie więc gródek w Parzeniu można uznać za małą, lecz solidnie ufortyfikowaną twierdzę, otoczoną podwójnym pierścieniem? wałów ziemnych i podwójną fosą. Niestety dokonanie bliższej charakterystyki wielkościowej zniszczonego grodziska, a zwłaszcza ustalenie dużo mówiącej relacji procentowej powierzchni majdanu do powierzchni całkowitej nie jest możliwe.

Mówiąc o przeznaczeniu omawianego obiektu należy raz jeszcze podkreślić jego niewielkie rozmiary, które raczej wykluczają możliwość pełnienia przez gród funkcji administracyjnych. Natomiast solidne umocnienia warowni zdają się eksponować znaczenie czynnika militarnego, implikowanego potrzebą skutecznej ochrony określonego miejsca. Takim niewralgicznym punktem, gdzie istniała konieczność utrzymania spokoju i porządku, mogła być przeprawa przez rzekę. Analiza ukształtowania terenu w sąsiedztwie grodziska wykazała, że w odległości ok. 300 m na południowy wschód od stanowiska znajduje się stosunkowo wygodny dostęp do Skrwy. W miejscu tym płynąca wśród łąk rzeka jest płytka, a jej nurt zdecydowanie wolniejszy. Pokonanie jej w bród nie nastręcza większych trudności. Ochrona tego miejsca mogła więc należeć do obowiązków kilkusobowej załogi stacjonującej w grodzie w Parzeniu.

Materiały i dokumentację złożono w Muzeum Mazowieckim w Płocku.

Badania zakończono.

**Podębłocie, st. 1 — grodzisko
gm. Trojanów, woj. siedleckie
AZP 69-73/—**

Uniwersytet Warszawski Instytut Archeologii

Badania prowadziła mgr Ewa Marczak ((autorka sprawozdania) pod merytorycznym kierunkiem prof. dr. hab. Jerzego Gąssowskiego. Pracami terenowymi kierowała Agnieszka Żelechowska. Udział wzięli studenci Instytutu Archeologii UW, studenci Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Wyższej Szkoły Humanistycznej w Pułtusku. Finansowane przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Elektrociepłownię „Siekierki”. Jedenasty sezon badań. Grodzisko, wczesne średniowiecze: VIII-XI w.

Celem prowadzonych w 1995 r. prac było lepsze rozpoznanie obszaru stanowiska na odcinku między II (wewnętrznym) a III (zewnętrznym) wałem grodziska, które pozwoliło-by odpowiedzieć na pytanie, czy przed powstaniem wałów II i III oraz fosy istniała w tym miejscu wcześniejsza zabudowa z okresu wczesnego średniowiecza, nie związana z konstrukcjami obronnymi, i czy wypełnisko fosy wskazuje na jej dwufazowość odpowiadającą fazom chronologicznym wałów II i III? Wytyczono wykop archeologiczny XLI o powierzchni 5 x 7 m w części południowo-wschodniej stanowiska. Odkryto 11 warstw kulturowych, fragm. obiektu przestrzennego (ziemianki, prawdopodobnie z piecem kamiennoglinianym, w południowo-wschodnim narożniku wykopu), 68 fragm. ceramiki oraz 82 zwierzęce szczątki kostne.

Stwierdzono, że badana fosa ma dwie fazy użytkowe oraz że przed powstaniem umocnień obronnych w postaci II i III wału z fosą istniała pomiędzy nimi zabudowa z okresu wczesnego średniowiecza.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Nie planuje się prowadzenia dalszych prac wykopaliskowych na obszarze położonym między wałem II i III grodziska.

**Podeblocie, st. 5 — osada przy-
grodzowa
gm. Trojanów, woj. siedleckie
AZP 69-73/—**

Uniwersytet Warszawski Instytut Archeologii

Badania prowadziła mgr Ewa Marczak pod merytorycznym kierunkiem prof. dr. hab. Jerzego Gąssowskiego. Pracami terenowymi kierował Marcin Kołacz (autor sprawozdania). Udział wzięli studenci Instytutu Archeologii UW, Wyższej Szkoły Humanistycznej w Pułtusk, Instytutu Archeologii w Londynie oraz wolontariusze z Polski i ze Stanów Zjednoczonych. Finansowane przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Elektrociepłownię „Siekierki”. Trzeci sezon badań. Osada przygrodzowa: IX/X-XI w.

Stanowisko zlokalizowano na południowym stoku cypla, na którym położone jest wczesnośredniowieczne grodzisko (st. 1). Badania w sezonie 1995 były kontynuacją prac sondażowych z lat 1992-1994 i miały na celu:

- ustalenie zasięgu stanowiska,
- dokładniejsze poznanie stratygrafii stanowiska i ewentualne powiązanie jej ze stratygrafią stanowisk 1 i 2,
- dokończenie eksploracji obiektu nr 6,
- poznanie układu przestrzennego osady,
- zdobycie danych umożliwiających dokładniejsze datowanie.

Wytyczono 2 wykopy (IX — 46 x 2 m i X — 31,6 x 2 m) o łącznej powierzchni 155,2 m², na południowym stoku cypla, wzdłuż osi północ-południe. Wyodrębniono m.in. dwie warstwy spływowo i 4 obiekty przestrzenne. Warstwy spływowo odznaczają się znaczną miąższością i oprócz ceramiki wczesnośredniowiecznej zawierają bardzo silnie rozdrobniony węgiel drzewny. Spośród odkrytych obiektów jeden (obiekt 10 w wykopie IX) ma charakter niewielkiej jamy o wymiarach 1 x 0,8 m, drugi (obiekt 8 w północnej części wykopu IX), przebadany częściowo, to prawdopodobnie ziemianka z bardzo dobrze zachowanymi konstrukcjami drewnianymi. W ziemiance oprócz licznych fragm. ceramiki znaleziono przepalone kamienie stanowiące pozostałości pieca kopuikowego. Dwa pozostałe obiekty (obiekt 9 w wykopie IX i obiekt 8 w wykopie X) określono jako jamy. Ze względu na niewielki stopień przebadania nie ustalono ich funkcji. W obrębie obiektu 8 znaleziono pozostałości spalonego drewna, natomiast obiekt 9 wydaje się być powiązany funkcjonalnie z obiektem 8.

Wśród znalezisk ruchomych dominują fragm. wczesnośredniowiecznych naczyń wykonanych z gliny. Ponadto znaleziono kości zwierzęce, fragm. prążnicy i 2 żelazne groty strzał (z tulejką i dużymi zadziórami), z których jeden pochodzi z obiektu 8.

Z konstrukcji drewnianych pobrano próbki do datowania C₁₄ i dendrochronologii.

Przyпуска się, że osada funkcjonowała jednocześnie z drugą fazą grodu.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego i są w trakcie opracowania.

Badania będą kontynuowane.